
VOJENSKÉ MÚZEJNÍCTVO

KATALÓG VOJNOVEJ VÝSTAVY BANSKOBYSSTRICKÉHO 16. VLASTIBRANECKÉHO PEŠIEHO PLUKU Z ROKU 1918

PETER CHORVÁT

CHORVÁT, P.: Catalogue of the Military Exhibition of the Banská Bystrica 16th Home Guard Infantry in 1918. *Vojenská história*, 4, 20, 2016, pp 137-151, Bratislava.

In the introduction, the author of the published material informs that the Military Exhibition of the 16th Home Guard (Patriotic) Infantry was inaugurated on 29 June 1918 in Banská Bystrica.

The exhibition was installed in the rooms of the so-called small training ground of the regiment. The opening was attended by several social elites of the town of Banská Bystrica as well as the County of Zvolen, officers of the replacement battalion or the field regiment and other invited guests.

The exhibition was aimed at presenting various works of art of the regiment members (active and reserve ones), originating since the outburst of the conflict. In addition, the military booty materials and other items captured at battlefields were exhibited. The central motive of this presentation was to document the so-called lived history, in this case the combat operation of the regiment and its activities in the background. At the same time, the authors wanted to emphasize the unity and symbiosis of the regiment and the local (Hungarian) society.

In 1918, a catalogue was published from the exhibition, in Hungarian language. The catalogue was printed in the Filip Machold Printing Works in Banská Bystrica, on a relatively low quality "war" paper. The pages of the brochure were numbered, starting with a preface. At the time, the catalogue is archived in the Central Slovakia Museum in Banská Bystrica.

Military Museology. Slovakia in the Austro-Hungarian Era. World War 1. Catalogue from the Exhibition of the 16th Home Guard Infantry from 1918 in Banská Bystrica.

Dňa 29. júna 1918 bola v Banskej Bystrici slávnostne otvorená vojnová výstava 16. vlastibraneckého (honvédskeho) pešieho pluku. Toto podujatie organicky nadväzovalo na aktivity náhradného práporu uvedeného pluku „smerom“ k civilnej spoločnosti, ktoré sa v tomto meste konali aj v predchádzajúcich rokoch.¹ Možno konštatovať, že výstava bola vyvrcholením a zároveň „labuťou piesňou“ interakcie spomínaných dvoch veličín.

Výstava bola nainštalovaná v miestnostiach tzv. malého cvičiska pluku.² Na jej otvorení sa vtedy zúčastnili viaceré spoločenské elity mesta Banská Bystrica a aj Zvolenskej

¹ Bližšie pozri: CHORVÁT, P. Banskobystrický 16. vlastibranecký peší pluk v rokoch prvej svetovej vojny – Vzťah pluku k doplnovaciemu okresu a nebojové aktivity útvaru. In *Vojenská história*, roč. 7, 2003, č. 3, s. 75- 85.

² Z hľadiska topografie mesta ide o priestor, ktorý bol v nasledujúcich desaťročiach, počínajúc medzivojnovým obdobím, výrazne zmenený. Konkrétne sa tzv. malé cvičisko pluku nachádzalo na dobovo nezastavanom priestore na nábreží Hrona, v pomernej blízkosti secesnej budovy, tzv. Porgesovho paláca. Neskôr bola na týchto pozemkoch postavená funkcionalistická budova veliteľstva VII. zboru československej armády.

župy, ďalej dôstojníci náhradného práporu, resp. poľného pluku a ďalší pozvaní hostia. Vernisáž napríklad navštívili mešťanosta Gyula Csesznák, hlavný župan Kálmán Darányi, podžupan Mátyás Répási, veliteľ poľného pluku Kálmán Schmidt a ďalší.³

Cieľom výstavy bolo prezentovať rozličné výtvarné diela príslušníkov pluku (aktívnych i záložných), ktoré vznikli od vypuknutia konfliktu. Okrem toho tu bol vystavený aj vojnový korisťný materiál a ďalšie predmety získané z bojísk. Ústredným motívom tejto prezentácie bolo dokumentovanie tzv. žitých dejín, v tomto prípade bojovej činnosti pluku a jeho aktivít v zázemí. Zároveň autorom išlo aj o zdôraznenie jednoty a symbiózy pluku a miestnej (maďarskej) spoločnosti. Na tomto podujatí síce vystavoval dva portréty vojenských osôb aj slovenský maliar Peter Július Kern, no jeho prítomnosť a podiel na tejto výstave možno považovať skôr za marginálnu výnimku.

V nasledujúcich mesiacoch, ešte pred rozpadom monarchie, bola uvedená výstava inštalovaná aj v Balassagyarmat (Novohradská župa) a v Rimavskej Sobote (Gemersko-malohontská župa), teda v mestách ďalších dvoch žúp doplnovacieho okresu spomínaného pluku.

Z uvedenej výstavy bol v roku 1918 publikovaný katalóg, a to v maďarskom jazyku. Tlač bola realizovaná v bansko-bystrickej tlačiarňi Filip Machold na pomerne nekvalitnom, „vojnovom“ papieri. Strany brožúry sú číslované počínajúc predslovom. V súčasnosti je tento katalóg archivovaný v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici.⁴ Niektoré predmety, ktoré boli na tejto výstave prezentované, sa stále nachádzajú v depozitoch spomínaného múzea.

Katalóg vojnovnej výstavy pluku sme preložili do slovenčiny. V niektorých prípadoch sme k publikovaným etiketážnym textom doplnili poznámky. Nejasné informácie sme doplnili znamienkom [?], údaj mimoriadneho významu zas [!]. Zároveň sme považovali za potrebné niektoré mená a priezviská uviesť v základnom tvare, čo sme dosiahli doplnením tvaru – [menom]. Týmto spôsobom sme do textu vsunuli aj niektoré ďalšie doplňujúce informácie.

Treba zdôrazniť, že spomínaná výstava a takisto katalóg z nej síce patria do vojenských dejín Slovenska, no majú pre ne vzhľadom na absenciu slovenskej zložky (čo malo viacero relevantných dôvodov) len sekundárny význam.

³ Bližšie pozri: Figyelő, roč. 13, 1918, č. 27 (589), s. 2.

⁴ Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici, Am. kir. besztercebányai 16. honvéd gyalogezred hadikiállitásának katalógusa. Besztercebánya : Machold, 1918, inv. č. 6971. Za poskytnutie kópie tohto katalógu úprimne vďačíme pracovníkovi Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici PhDr. Vladimírovi Sklenkovi, PhD.

KATALÓG
VOJNOVEJ VÝSTAVY
Uh. kráľ. banskobystrického
16. vlastibraneckého pešieho pluku
CENA 2 KORUNY

F. MACHOLD BANSKÁ BYSTRICA⁵

Predslov

Minulosť krvavej krútnavy štyroch vojnových rokov je za nami, strašné dni štyroch vojnových rokov sa črtajú pred nami. Sú spojené našimi srdcami, dušami, každým naším nervom. Nieкто spomína na vojnu prostredníctvom syna, súrodenca, otca, príbuzného, nieкто je s ňou zviazaný svojou ďalšou morálnou alebo materiálnou existenciou. Vojna otriasa srdcom každého, bolí a páli, neviditeľne sa vznáša nad nami, hoc život vojny, ďaleko od tohto miesta, vzdialene vytvára svoju vlastnú históriu. Sme s ňou tak ako so vzduchom, je medzi nami, dýchame ju, žijeme ňou, ale nevieme ju chytiť, dotknúť sa jej, nevidíme ju. Pritom vojna dopadla ďaleko od nás, naše slávne zbrane nedovolili, aby sa dostala blízko k nám. Cítíme len jej dych. Len jej dôsledky pokrývajú našu osobnosť. Ale celú skutočnosť vojny poznáme len z tlačenej písmeň, a tieto tlačené písmeň nevytvárajú ani hmlistý obraz skutočnosti. Tým skôr, lebo tí, ktorí píšu do novín, zaplavujú článkami stovky časopisov, ale ich veľká väčšina sa pohybovala len po okrajoch vojny, nie v srdci vojny, tam von za pahorkami zeme prvých línii, ktoré ochraňujú život.

V rámci tejto výstavy by sme radi chceli dať precítiť vojnu, ale, bohužiaľ, došli sme k tej skúsenosti, že vojnu fotografiami, obrazmi a vojnovými trofejami tu nemožno zmenšiť. Možno ju len nakresliť nejasnými, hoci pravými kontúrami, – a práve preto je pravá, a preto sa ozýva srdcu a preniká doň každý vystavený kúsok železa, každý obraz a fotografia, lebo sa k nim po jednom viaže pamiatka, príbeh nášho živého, čulého alebo hrdinsky padlého spolubojovníka.

Jeden pluk, náš pluk, ktorý asi v dôsledku vrtochu osudu, alebo preto, že naše vojenské velenie poznalo naše mravné hodnoty a hodnoty sily: vždy sme boli postavení doprostred krvavých búrok štyroch vojnových rokov. Od Tomasova,⁶ cez Brest-Litowsk,⁷ až po oslobodenie celého Sedmohradska všade a pri každej príležitosti sme boli v stálej obrane a postupe. Tento pluk, tento náš pluk, je z takých jednotiek, ktoré si najviac vybrali z vojnového mora biedy a utrpenia.

Vojna zanechala svoju stopu na každej tvári, na každom čine a tieto znamenia sme doniesli sem, aby každý videl, akými prostriedkami bojoval, krvácal, žil a umieral uhorský vlastibranec. Naši maliari zvečnili slávne bitky pluku, ich obraz; vnikali do ľudských duší, aby zachytili vojaka ako človeka, nakreslili jeho pohyby a na papier vrhli to, ako uvažuje. Z uvedených predmetov sú obrazy asi najhodnotnejšie, lebo vojnu lepšie znázorňujú pri každom veľkom, kričiacom obraze bitky. Veď táto vojna je skladbou osobných, duševných momentov a veľkosťou mravnej sily. Stupeň disciplinovanosti a sebadisciplíny dáva bitkám ich charakter, lebo stroj nech akokoľvek stojí nad ľuďmi, je len mŕtvym nástrojom, keď za ním nie je prítomná jeho mravná sila.

⁵ Tlačiarenské údaje sú uvedené v maďarskom jazyku, vrátane názvu mesta.

⁶ Ide o Tomaszów Lubelski v súčasnom Poľsku.

⁷ Ide o Brest. V súčasnosti v Bielorusku.

Naše fotografie diváka prevádzajú minulosťou, vedú nás na rušné miesta, ktoré navždy zostanú pamätnými a ktoré zaujmú miesta v dejinách národa.

Ajhľa, dostali sme sa na tie štácie, odkiaľ sme sa pohli na cestu našej štvorročnej kalvárie. V rámci tejto vojnovnej výstavy sme priniesli aj seba, áno, aj seba samých a naše ničotné veci, hoc len v obrazoch, hoc len vo fotografiách, hoc len vo vojnových trofejach a v predmetoch. Ale toto malé múzeum, táto vojnová výstava verne odráža každý moment nášho vojnového života. A hoci nie každá maľba dosahuje umeleckú úroveň – za čo sa ospravedľujeme – chceli sme ňou priblížiť vojaka, jeho šikovnosť a snahu.

Mal'by, kresby, sochy

1. Socha jeho výsosti nášho nebohého kráľa Františka Jozefa, z dreva vytesal slobodník *Péter Ropper* (dar rekonvalescentného oddielu)
2. Socha jeho výsosti nášho kráľa Karola, z dreva vytesal slobodník *Péter Ropper* (dar rekonvalescentného oddielu)
3. Kadet-ašp. Kálmán *Tichy* Lesný boj pri Zagorzyciach (olej.[omaľba])
4. „ „ „ „ Prekročenie Bugu 26./VIII. 1915 (olej.)
5. „ „ „ „ Útok (olej.)
6. „ „ „ „ Nočný boj (olej.)
7. Desiatnik Adolf *Kún* Obranné postavenie „Berszán“⁴⁸ (olej.)
8. Por. Zoltán *Sólyom* Štúdia hlavy (kresba ceruzou)
9. „ „ „ „ „
10. „ „ „ „ „
11. „ „ „ „ „
12. „ Rezső *Lazeczky* „ „ (akvarel, na predaj)
13. „ „ „ „ „
14. „ „ „ „ „
15. „ „ „ „ Oddych „ „
16. „ „ „ „ Rumunská dedina „ „
17. „ „ „ „ Obranné postavenia na rumunskej hranici
(akvarel, na predaj)
18. Por. Rezső *Lazeczky* Pozdĺž Strypy (kresba cer., na predaj)
19. „ „ „ „ „ „ „
20. „ Zoltán *Sólyom* Štúdia hlavy (akvarel)
21. „ „ „ „ „
22. Kadet-ašp. Kálmán *Tichy* Pozorovateľ (kresba ceruzou)
23. „ „ „ „ Zátisie v zákopoch (kres. cer.)
24. Peter⁹ *Kern* Portrét plukovníka [menom] János Mestitz¹⁰ (olej.)
25. „ „ „ „ Portrét plukovníka [menom] Ferenc Hill¹¹ (olej.)
26. Des. Adolf *Kún* Portrét plukovníka [menom] László Juhász (olej.)
27. Kálmán *Tichy* Krakowiec 10./VI. 1915 (olej.)
28. Por. Rezső *Lazeczky* Banskobystrická scenéria (akvarel), na predaj.
29. Kálmán *Tichy* Delostrelecká paľba 2./V. 1915 (olej.)

⁸ Nie je jasné, či ide o názov lokality.

⁹ Uvedený ako „Péter“.

¹⁰ Pred menom je uvedený aj prívlastok v maďarskom jazyku „dobrotyni“. Ide o titul, ktorý bol udeľovaný za hrdinské skutky vyšších dôstojníkov počas bojovej činnosti v konkrétnej lokalite.

¹¹ Bližšie pozri: CHORVÁT, P. Dôstojník rakúsko-uhorskej armády Franz Hill (1859 – 1914). In *Vojenská história*, roč. 16, 2012, č. 4, s. 97-107.

30. Kálmán *Tichy* Výšiny pri [obci] Staszówka (olej.)
31. Por. Árpád *Füzessy* Mobilná kuchyňa (akvarel)
32. „ „ „ „ „ Stredisko plukovnej kolóny v [obci] Szabadka¹² (akvarel)
33. Por. Árpád *Füzessy* Plukovní obväzisko v [obci] Szabadka (akvarel)
34. Por. Géza *Réz* Detail zo zajateckého tábora v [obci] Carevo¹³ (tempera)
35. Por. Géza *Réz* Časť [lokality] Kogsaga (perokresba)
36. „ „ „ „ „
37. „ „ „ „ „ Zimná krajina z okna zajateckého tábora (perokresba)
38. Por. Géza *Réz* Brezový háj v ázijskom Rusku (perokresba)
39. „ „ „ „ „ Zimný súmrak na Sibíri (akv.)
40. „ „ „ „ „ Kraj pri [obci] Carevo (akv.)
41. „ „ „ „ „ Rozprávková ilustrácia (perokresba)¹⁴
42. Por. Rezső *Lazeczky* Výjav z Banskej Bystrice (akvarel) na predaj
43. Por. Rezső *Lazeczky* Výjav z Banskej Bystrice (akvarel) na predaj
44. Des. Adolf *Kún* Veliteľstvo pluku v [lokalite] Csobános
45. Gyula *Tichy* Sľečna Šrapnel (perokresba)
46. „ „ „ Hlásenie (perokresba)
47. „ „ „ Poézia hrôzy (perokresba, na predaj)
48. Gyula *Tichy* Gyóni[ho] hrob (perokresba, na predaj)
49. „ „ „ Antverpy (perokresba, na predaj)
50. „ „ „ Trasúci sa Londýn (perokresba, na predaj)
51. „ „ „ Duch 42-ky (perokresba, na predaj)
52. „ „ „ Na fínskych vodách pokoj (perokresba, na predaj)
53. Gyula *Tichy* Gorica¹⁵ I. (perokresba, na predaj)
54. „ „ „ Gorica II. (perokresba, na predaj)
55. Kálmán *Tichy* Štúdia k obrazu s názvom Prechod Bugu (akvarel)
56. Kálmán *Tichy* Štúdia „ „ „
57. „ „ „ „ „ „
58. „ „ „ „ „ „
59. „ „ „ „ „ „
60. „ „ „ „ „ k lesnému boju pri Zagorzyciach (akvarel)
61. Kálmán *Tichy* „ „ „ „ „
62. „ „ V paľbe guľometníkov (kresba ceruzou)
63. „ Nosiči ranených „
64. „ Boj hliadok „
65. „ Mobilná kuchyňa „
66. Géza *Réz* Rozprávková ilustrácia (perokresba)
67. „ „ „ „ „ „
68. Por. Zoltán *Sólyom* Sikulské dievča (akvarel)
69. Por. Rezső *Lazeczky* Výjav z Banskej Bystrice (akvarel na pred.)
70. Des. Adolf *Kún* Ľavé krídlo nášho pluku v [lokalite] „Keresztes“ (olej.)

¹² Nie je jasné, o akú lokalitu ide, nakoľko banskobystričský 16. vlastibranecký peší pluk nebol operačne nasadený na srbskom fronte v regióne Subotice. Do úvahy možno v tejto súvislosti zobrať, či autor akvarelu neslúžil predtým pri inej vojenskej jednotke, alebo, či nejde o inú lokalitu identického názvu.

¹³ Uvedené v skomolenom tvare prídavného mena ako „Carejoi“.

¹⁴ Pri obrazoch, ktoré realizoval tento dôstojník, je kolmo na text v zloženej zátvorke uvedené „Vytvorené v ruskom vojnovom zajatí“.

¹⁵ Uvedené v tvare „Görz“.

71. Des. Adolf Kún Lavé krídlo práp. I/16 v údolí Csobános, v pozadí Mt. Carunta (olej.)
72. Des. Adolf Kún „Cordon post“. (olej.)
73. „„ Výjav z postavenia v údolí Csobános (olej.)
74. „„ „„ „„ „„
75. „„ Výjav z vrcholu „Keresztes“ „
76. „„ „„ „„ „„ „„
77. Kálmán Tichy Pestrá vojnová kronika (akvarel)
78. Por. Zoltán Sólyom Počas odpočinku (kresba ceruzou)
79. Por. Rezső Lazeczky Banskobystrické vlastibranecké kasárne (akvarel)
80. Por. Rezső Lazeczky Unikajúci kozáci (olej.)
81. „Zoltán Sólyom Plukovná kaplnka v údolí Csobános (akvarel)
82. Por. Rezső Lazeczky Interiér (akvarel, na predaj)
83. „„ „Majster Bobák (kresba ceruzou)
84. Por. Árpád Füzesy Odvod (akvarel, karikatúra)
85. „„ Narukovanie „„
86. „„ Výstroj „„
87. „„ Prvý obed „„
88. „„ Prvý ústup „„
89. „„ Po štvrtýždňovom výcviku „„
90. „„ Výcvik v boji zblízka „„
91. „„ V pochodovej stotine „„
92. „„ Pri výcvikovej skupine „„
93. „„ Na bojisku „„
94. „„ V zranení doma „„
95. „„ Na dovolenke „„
96. „„ V ženijnom výcviku „„
97. „„ Vyučujúci „„
98. „„ Pán čatár „„
99. Kálmán Tichy Vlastibranec v auguste 1914 (akvarel)
100. Por. Rezső Lazeczky Domobranec v roku 1914 (akvarel)
101. „„ „Vlastibranec na začiatku roku 1915 „
102. „„ „Vlastibranec v októbri 1915 „
103. „„ „„ „v januári 1916 „
104. „„ „„ „v roku 1918
105. „„ „Vojnové zátišie (olej., na predaj)
106. „„ „„ „„ „„ „„
107. Por. Árpád Füzesi¹⁶ To-to¹⁷ v Szolnoku karikatúra (akvarel)
108. Por. Árpád Füzesi Schopný, karikatúra (akv., na predaj)
109. „„ Príslušník etapnej služby, karikat. „„
110. „„ Príslušník strážnej služby „„ „
111. „„ Pisárska záloha „„ „
112. „„ Pomocník službukonajúceho bez zbrane „
113. „„ Neschopný (akvarel, „)
114. Por. Rezső Lazeczky Interiér (akvarel, na predaj)
115. „„ Rumunská dedina „„

¹⁶ Napriek tomu, že ide o identického autora, jeho meno sa v katalógu objavuje v dvoch rôznych tvaroch.

¹⁷ Ide o skratku pre historické oddelenie pluku („Történelmi osztály“).

116. „ „ „ „ Rumunský kostol „ „
117. „ „ „ „ „ „ „ „
118. „ „ „ „ B. bystrický výjav „ „
119. „ „ „ „ Sósmező „ „
120. „ „ „ „ B. bystrický výjav „ „
121. „ „ „ „ „ „ „ „
122. „ „ „ „ Sósmező „ „
123. Des. Adolf *Kún* Návšteva jeho výsosti pri pluku v [lokalite] Bereck (olej.)
124. Por. Árpád *Füzesi* Rekvirovanie (karikat. perokresba)
125. „ „ Karikatúra npor. [menom] Schneck (ak.)
126. „ „ „ [Karikatúra] stot. [menom] Császár „ „
127. Por. Zoltán *Sólyom* Štúdia hlavy (kresba ceruzou)
128. „ „ „ „
129. „ „ „ „
130. Kálmán *Tichy* Titulka vianočného čísla „A 16-os honvéd“ (kresba perom)
131. Por. Géza *Réz* Cestou domov (perokresba)
132. Por. Rezső *Lazeczky* Zátíšie (akvarel, na predaj)
133. „ „ „ „ Majster Bobák v práci (akv.)
134. Kálmán *Tichy* Štúdia k portrétu plukovníka Hilla (kresba ceruzou)
135. Por. Árpád *Füzesi* Štúdia
136. „ „ „ „
137. „ „ „ „ Typy (karikatúry)
138. Por. Zoltán *Sólyom* Štúdia hlavy (kresba uhl'om)
139. Por. Zoltán *Sólyom* Štúdia hlavy (kresba uhl'om)
140. „ „ „ „
141. Des. Adolf *Kún* Na stráži (olej., na predaj)
142. „ „ „ „ Sikulskí utečenci „ „
143. Dániel *Nyitrai* Vrhač granátov (socha, na predaj)
144. Por. Árpád *Füzesi* Štúdia (tempera)
145. „ „ „ „ Kozub v kaštieli v Gödöllő (akvarel)
146. Por. Árpád *Füzesi* Spoločenská miestnosť v kaštieli v Gödöllő (akvarel)
147. Por. Árpád *Füzesi* Kráľovský kaštieľ v Gödöllő (akvarel)
148. – 270. Árpád *Füzesi* Karikatúry dôstojníckeho zboru nášho pluku
271. Kálmán *Tichy* Portrét plukovníka Ferenc Hilla (olej.) hrdinsky padlého 29./VIII. 1914 pri [lokalite] Rachanie¹⁸
272. Dániel *Nyitrai* Portrét stotníka [menom] Kornél Vannay (olej.) hrdinsky padlého v bojoch pozdĺž Strypy 13-ho/VI. 1916
273. Dániel *Nyitrai*¹⁹ Portrét stotníka Bélu Lehoczského (olej.) hrdinsky padlého 18-ho/X. 1914 pri rieke San
274. Rezső *Lazeczky*²⁰ Portrét stotníka Józsefa Németha (olej.) hrdinsky padlého v roku 1916
275. Dániel *Nyitrai* Portrét npor. [menom] Jenő Chatel (olej.) hrdinsky padlého pri Zagorze 7-ho/IX. 1914
276. Des. Pál *Hanula* Portrét npor. [menom] Ferenc Hell (olej.) hrdinsky padlého pri Zagorze 7-ho/IX. 1914

¹⁸ Uvedené v tvare „Rahanje“.

¹⁹ Pri tomto priezvisku sa opäť objavujú dve formy písania priezvisk, napriek tomu, že ide o jednu osobu.

²⁰ Rovnaký problém s ortografickou podobou priezviska – v texte sa vyskytujú dve rôzne formy identickej osoby.

277. Dániel *Nyitrai* Portrét npor. [menom] Tibor Dessewfy (o. m.) hrdinsky padlého pri Zagorze 9-ho/IX. 1914
278. Dániel *Nyitrai* Portrét npor. [menom] Zsigmond Csepy (olej.) hrdinsky padlého 8./II. 1915
279. Por. Rezső *Lazeczky* Portrét por. [menom] Hugó Dohnányi hrdinsky padlého 28./V. 1915 pri Kalnikówe
280. Móric *Sándor* Portrét npor. [menom] Mihály Achim (olej.) hrdinsky zomrelého v ruskom zajatí
281. Jenő *Tóth* Portrét por. [menom] István Gembál (olej.) hrdinsky padlého 2-ho/V. 1915 pri [lokalite] Staszówka²¹
282. Rezső *Lazeczky* Portrét por.²² [menom] Adolf Farkas (olej.) hrdinsky padlého v októbri 1914
283. Des. Pál *Hanula* Portrét npor. [menom] János Bruoth (olej.) hrdinsky padlého v [lokalite] Nowy Sącz²³ 20-ho/I. 1915
284. Jenő *Tóth* Portrét por. [menom] Hugó Pintér (olej.) hrdinsky padlého 1917
285. Dániel *Nyitrai* Portrét por. [menom] Gyula Csesznák²⁴ (o. m.) hrdinsky padlého pri Kalnikówe 28./V. 1915
286. Jenő *Tóth* Portrét por. [menom] Géza Kajaba (olej.) hrdinsky padlého pri Kalnikówe 28./V. 1915
287. Móric *Sándor* Portrét por. [menom] Tibor Turcsányi hrdinsky padlého 9./IX. 1914 pri Zagorzyciach²⁵
288. Des. Adolf *Kún* Portrét por. [menom] József Kiss (olej.) hrdinsky padlého pred Dobropole 31-ho III/1916
289. Des. Adolf *Kún* Portrét por. [menom] Ferenc Kletzár (olej.) hrdinsky padlého 14-ho /XII. 1914 pri [lokalite] Czasyn²⁶
290. Des. Adolf *Kún* Portrét práp. [menom] Kamill Chotelly (olej.) hrdinsky padlého v VIII. 1916 po zraneniach utŕžených v bojoch v [lokalite] Horozanka
291. Des. Adolf *Kún* Portrét por. [menom] Győző Koós (olej.) hrdinsky padlého v roku 1916
- 291/a Por. Rezső *Lazeczky* Rumunský hrnčiar (akvarel, na predaj)
- 291/b Por. Mór *Boros* Pred Krakovom (akvarel)
- 291/c. Por. Rezső *Lazeczky* Obväzisko (olej., na predaj)

Spomienkové predmety z bojiska

292. Obväzisko I.-ho práporu v údolí Csobános
293. Veliteľstvo práporu v údolí Csobános
294. Veliteľstvo 10. stotiny v údolí Csobános; vytvorili vlastibranci: Jakab Löffler a János Ribár
295. Detail z postavenia pri Strype (1: 25)

²¹ Uvedené v tvare „Staskowka“.

²² Za skratkou hodnosti je v dokumente uvedená ďalšia predbežne neidentifikovaná skratka v maďarskom jazyku „gt“.

²³ Uvedené v skomolenom tvare „Neu-Sandes“.

²⁴ Ide o padlého syna vtedajšieho mešťanostu Banskej Bystrice identického mena Gyula Csesznák.

²⁵ Uvedené v tvare „Zagorzicze“.

²⁶ Uvedené v tvare „Csaszin“.

296. Postavenie odolné voči šrapnelom
297. Postavenie 2-ej stotiny v údolí Csobános
298. 9 cm ruský mínomet, ukoristený 30. III. 1915 v dobytom postavení pri Dobropole²⁷
299. Francúzsky guľomet, ukoristený od Rumunov v údolí Úz
300. Schránka na náboje so zásobníkmi k francúzskemu guľometu, ukoristená ako [je uvedený] vyššie
301. Schránka na náboje s prázdnyimi zásobníkmi k francúzskemu guľometu, ukoristená ako vyššie
302. Náboje pripravené do zásobníka francúzskeho guľometu, ukoristené ako vyššie
- 303 – 306. Vlastné útočné prilby (pancierové prilby)
- 307 – 308. Ruské útočné prilby
- 309 – 310. Rumunské „
311. Talianske útočné prilby
- 312 – 313. Rusko-rumunské prilby roztrhané od striel
314. Nábojnica ruského šrapnela 14 cm
315. Rozbuška 15 cm ruského šrapnela
316. Nábojnica²⁸ 9 cm ruského šrapnela, ktorá sa po explózii zaryla do zeme
317. Nábojnica 9 cm ruského šrapnela, ktorá sa po explózii zaryla do stromu²⁹
318. Nábojnica 9 cm ruského šrapnela
319. Rozbuška ruského poľného šrapnela
320. Nábojnica 15 cm rumunského šrapnela³⁰
321. Nábojnica 14 „ ruského „ „
322. Nábojnica 12 „ „ „ „
323. Ruský poľný šrapnel
324. Ruský 12 cm šrapnel
325. „ 12 „ „ s rozbuškou
326. Hrot rakúsko-uhorského delostreleckého projektilu 30, 5 cm
327. Tlmič plameňa a zvuku k francúzskemu guľometu, ukoristenému na rumunskom bojisku
- 328 – 31. Koše na náboje [?] k nemeckému poľnému delu
332. Skladací ruský periskop
333. Rumunské nožnice na strihanie drôtu
- 334 – 5. Zásobník do ruského guľometu
336. Päťka spodnej rozbušky 12 cm rumunského granátu
337. Ruská pechotná lopatka
338. Rumunské pechotné lopatky
339. Rumunská puška roztrieskaná granátom
- 340 – 2. 3 ks. rumunské zbrane z [lokality] „Magyaros“
343. Nemecký granátomet Prister
344. Nemecký granát Prister
345. Polkruhovitý zásobník do rumunského guľometu
346. Črepina granátu

²⁷ Uvedené ako adjektívum v tvare „dobropolei“. Aj pri publikovaní tohto geografického názvu sa prejavuje nedôslednosť, a to najmä vzhľadom na viaceré podobné alebo identické geografické názvy.

²⁸ Zrejme ide o telo šrapnela, napriek tomu, že je tu uvedený výraz nábojnica.

²⁹ Preložiteľné aj „do dreva“. Zároveň tu opäť ide o problém významu použitého tvaru „nábojnica“.

³⁰ K položkám číslo 320 – 322 je po zloženej zátvorke uvedený: „po explózii sa zaryli do stromu“.

347. 8 cm rumunský poľný šrapnel
348. Rumunská pechotná puška
349. „ „ „
350. Ruský poľný šrapnel s alumíniovou rozbuškou
351. Ruský poľný šrapnel americkej výroby
352. Rumunský nábojový pás s nábojmi
353. Francúzsky ručný granát z ruského bojiska
354. Črepina 12 cm rumunského granátu
355. Črepina 14 cm rumunského šrapnela
356. Hrot rumunského granátu
357. Hrot rumunského protipancierového granátu
358. Rumunská vojenská knižka
359. Rumunský náboj v zásobníku
360. Francúzske náboje z rumunského bojiska
361. Ruská mierová pechotná čiapka
362. „ poľná „ čiapka
363. „ poľná dôstojnícka čiapka
364. Rumunská pech. taška na náboje
- 365 – 8. Ruské pech. kožené tašky na náboje
369. „ medený čajový ešus.
370. „ hliníkový „ „
371. „ plecniak
372. „ primitívna plynová maska
373. „ obal na plynovú masku
374. „ gumená plynová maska (americkej výr.)
375. „ hliníkový kulač s pohárom na pitie
376. Čerkesská baranica
377. Ruský ručný granát
378. „ služobná pištoľ
379. „ „ „ s brašnou
380. „ snehová čiapka (baslik) [?]
381. „ plátenná pech. taška na náhradné náboje
382. „ poľný pohár na pitie z hliníka
383. „ delostrelecká pobočná zbraň
384. „ dôstojnícka salónna šabl'a
- 385 – 386. Ruské pechotné driekové opasky
387. „ driekové opasky s kovovou prackou (vojnová výr.)
388. „ náboje so zásobníkom
389. „ plecniak zberača ranených
390. Hraničná tabuľa z okolia Brest-Litowska
391. Ruská mosadzná trúbka
- 392 – 3. „ tanier poľného granátu [?]
- 394 – 5. „ črepina granátu
- 396 – 7. Nábojnica nemeckého poľného šrapnelu zo železa
398. Šrapnelová nábojnica rumunského horského dela
- 399 – 400. Ruská rozobratá rozbuška šrapnela 12 cm
401. „ šrapnelová rozbuška
- 402 – 406. „ plynový granát
407. „ črepina ďalekonosného 9 cm granátu

- 408 – 409. „rozbuška granátu
- 410. „rozbuška šrapnela
- 411. „kadetská šabl'a
- 412. „dôstojnícka slávnostná šabl'a
- 413 – 414. Albánska kresadlová pištoľ
- 415 – 416. Taliansky bodák
- 417. Turecký handžar
- 418. Nemecký bodák
- 419. Ruská dôstojnícka šabl'a
- 420. Úradnícka šabl'a [?]
- 421. Belgický bodák
- 422. Čerkesská dýka
- 423. Uhorsko-rakúsky [!] delostrelecký tesák
- 424. Poľná žandárska šabl'a
- 425. Ruská dôstojnícka šabl'a s driekovým opaskom
- 426. Čerkesská jazdecká šabl'a, ukoristená 23. septembra 1915 pri jazdeckom útoku pri Dobropole
- 427. Ruská pechotná šabl'a z [roku] 1848
- 428. Rumunský bodák rozbitý granátom na kusy
- 429. Ruská dôstojnícka salónna šabl'a
- 430. „šabl'a radového jazdectva
- 431. „poddôstojnícka šabl'a
- 432 – 436. Ruská delostrelecká pobočná zbraň
- 437 – 438. Čerkesská jazdecká dôstojnícka dýka
- 439. Francúzsky bodák
- 440. Srbská jazdecká dôstojnícka šabl'a
- 441. „jazdecká „
- 442. Uhorsko-rakúska 15 cm šrapnelová nábojnica z mosadze
- 443. 12 cm ruská šrapnelová rozbuška
- 444 – 445. Kresadlová pištoľ Arnauta
- 446. Bubienková pištoľ srbských bánd
- 447. Vlastný bodák poškodený úlomkami granátu
- 448. Vlastný poľný šrapnel s rozbuškou
- 449. Ruská 12 cm šrapnelová rozbuška z [lokality] „Magyaros“
- 450. „protipancierový granát
- 451. Nemecká jazdecká šabl'a
- 452. Turecká dôstojnícka šabl'a
- 453. Ruský gul'ometný pás
- 454 – 4. Ruský poľný šrapnel s rozbuškou japonskej výroby
- 456. „ „ „ „ „ „ americkéj „
- 457. Ruský poľný šrapnel.
- 458 – 59. Nemecká poľná prilba
- 460. Uhorsko-rakúsky ručný granát Lakos (používaný na talianskom fronte)
- 461. Uhorsko-rakúsky gul'ový granát (používal sa len v Karpatoch)
- 462. Ručný granát Kukurica
- 463. Vlastný fľašový granát
- 464. „ručný granát s rúčkou
- 465. Nemecký „s rúčkou
- 466. „vajcovitý granát

467. „ „, pripevnený k rozbuške [?]
- 468 – 469. Nemecký pechotný nábojový pás
470. Talianska „ [úvodzovky sa vzťahujú na predchádzajúci výraz pechotná] zbraň
471. „ jazdecká karabína (rakúska výr.)
- 472 – 74. Nemecká pechotná puška
475. Ruská „, puška s nasadeným bodákom
476. „ „, puška
- 477 – 80. Rumunská „ „, (výr. Steyer)
481. Mexická zbraň, ktorou bola vyzbrojená obranná stráž Krakova
482. Francúzska puška staršieho vzoru, ktorou bola vyzbrojená rumunská pechota v 2. línii
483. Vlastná puška Werndl
484. „ „ „, s bodákom
485. „, puška M 88
486. „, puška M 95
487. Nemecká jazdecká karabína
488. Ruská „ „
489. Strelná zbraň Arnauta (puška albánskych bánd)
490. „ „ „, s dlhou hlavňou
491. Ruský 15 cm šrapnel s rozbuškou
492. Turecký poľný šrapnel „
493. „ „ „
494. Taliansky „ „, z [lokalita] Doberdo
- 495 – 497. Rumunsky poľný šrapnel
498. Srbský granát do pechotného dela
499. Vlastný pechotný brizantný granát
500. Ruský šrapnel 15 cm
501. „, dôstojnícky obal na mapy s mapou a kompasom
502. Pika donského kozáka
503. Čerkesská jazdecká pika
504. Zástava XVI. práporu 6. pochodového pluku od obecnstva B. Bystrice
505. Zástava IV. stotiny 6. pochodového pluku
506. Ruská služobná bubienková pištoľ
507. „, dôstojnícky služobný pás so zapínaním meča
508. „, čajová lyžička pre vojakov
509. „, dôstojnícka šnúra na pišťalku
510. „, talizman vojakov
511. Taliansky jazdecký predpis ako vreckovka
512. Darčeková vreckovka ruskej cárovnej pre ruských vojakov na Vianoce 1914
513. Vreckovka, na ktorej sú vyznačené talianske aspirácie
514. Srbské delostrelecké vyznamenanie z roku 1912
515. „, dôstojnícke vyznamenanie
516. Výplatná knižočka uhorského zajatca – dôstojníka v ruskom zajatí
517. Ruská vojenská knižka
518. „, mapa
519. Ohlas revolučnej rady 9. ruskej armády k nemeckým a rakúskym vojakom
520. Výzva ruskej plukovnej rady k našim vojakom
521. Zástava zo zničeného kostola v Rumunsku
522. Srbský ručný granát

523. Plaketa Hartwig
524. Srbské podplukovnícke šerpy
525. Úlomok z lustra belehradského konaku [?]³¹
526. „ „ „ „ „ (sklo)
527. Strapec z trónu belehradského konaku
528. Albánska dýka
529. Úlomok ruskej leteckej vrtule
530. Zástava pochodového práp., ktorá bola ako prvá vztýčená práp. I/16 26. VIII. 1915 v Brest-Litowsku.
531. Kliešte na drôt namontovateľné na ruskú pušku
532. Náplň talianskeho šrapnela
533. Mieridlá na pušku k nočnej streľbe
534. Mieridlá na guľomet k nočnej streľbe
535. Ruský dôstojnícky pohár na pitie
536. Nábojnica ruského poľného šrapnela
537. Vlastná stará plynová maska
538. Vlastná nová plynová maska
539. „ „ „ „ s pohotovostnou škatuľou
- 540 – 542. Náplň šrapnela (poľný)
- 543 – 4. 15 cm ruská šrapnelová nábojnica
545. 15 cm ruská šrapnelová rozbuška
546. Črepina ďalekonosného delostreleckého granátu, ruský.
547. Uhorsko-rakúske peniaze zo zajateckého tábora
548. Papierová mena vydávaná našim vojenským velením a používaná na obsadenom talianskom území
549. Talianska známka červeného križa s talianskymi aspiráciami
550. Rumunská signálna zástavka
551. Rumunské papierové peniaze
552. Čiernohorské papierové peniaze
553. Ruská tabatierka
554. Rám na obraz z vodiaceho prstenca šrapnelu
555. Tácka, zo šrapnelovej nábojnice
556. Okrúhla tácka zo šrapnelového náboja
557. Tabatierka na cigary „
558. Tabatierka na cigarety „
559. Popolník „
560. Obal na zápalky „
561. Nádobka na cukor „
562. Nádobka na šperky „
563. Tabatierka na cigary z ruského šrapnelu
564. Nádobka na atrament „
565. Cigaretová špička z ruského pech. náboja
566. Ťažidlo na listy z rozbušky ruského šrapnela
567. Palica z albánskeho olivovníka
568. Drevený model mínometu
569. Škatuľa na šperky z vlastného šrapnela
570. Stojan na kvety s podstavcom zo šrapnelovej nábojnice

³¹ Uvedené ako „konak“.

- 571. Nemecká pechotná puška
- 572. „ jazdecká „
- 573. Ruská pechotná „
- 574. Japonská „ „ „ ukoristená v Brest-Litowsku
- 575. Ruská puška na strelbu osvetľovacími nábojmi
- 576. Mexická puška
- 577. Ruská jazdecká šabl'a
- 578. „ dôstojnícka šabl'a
- 579. „ delostrelecká pobočná zbraň
- 580 – 583. Nemecký bodák
- 584. Mexický bodák
- 585. Ruský „
- 586. „ ženijná sekera
- 587. Nemecký ženijný krompáč
- 588. Ruské kliešte na drôt, namontovateľné na pušku
- 589. „ „ „ „
- 590. 12 cm ruská šrapnelová nábojnica
- 591. 8 „ „ „ „

Umenie vojakov, na bojisku vytvorené pamätné a ozdobné predmety³²

- 600. Plukovný odznak vyrytý do bridlice
- 601. Zabávajúci sa vojaci, vyryté do bridlice
- 602. Delostrelecký pozorovateľ,³³ vyryté do bridlice
- 603. Nosné zviera a pohonič „ „ „³⁴
- 604. Návrh náhrobného kameňa z pieskovca, vytvoril slob. Dankó
- 605. „ „ „ „ „ „
- 606. Návrh vázy na kvety z pieskovca, vytvoril slob. Dankó
- 607. Krucifix vo fľaši, vytvoril: ženista Sándor Makka
- 608. Krucifix vo fľaši, vytvoril: ženista Sándor Makka
- 609 – 614. Na bojisku vytvorený fokoš
- 615. Krucifix vyrezaný z dreva
- 616. Mobilná kuchyňa, z bridlice vyrezal: rtm. Rezső Nagy
- 617. Škatuľka na zápalky zo šrapnelovej nábojnice
- 618. Fajčiarska súprava z ruského poľného šrapnela
- 619. Drevený popolník
- 620. Drevená lyžica
- 621. Husle so sláčikom, vytvoril vlastibranec András Vanya
- 622. Ťažidlo na listy vytvorené z hlavne pušky
- 623 – 625. Ťažidlo na listy vytvorené z náboja pechotného dela
- 626 – 629. Stojan na kvety zo šrapnelového náboja
- 630 – 632. „ „ „ zo šrapnelovej nábojnice
- 633. Nádobka na atrament zo šrapnelového náboja

³² Z neznámych príčin pokračuje číslovanie predmetom s číslom 600.

³³ Spojenie je možné preložiť aj ako delostrelecká pozorovateľňa.

³⁴ Pri predmetoch označených číslami 600 – 603 je pri zloženej zátvorke uvedené: „na rumunskom fronte vytvoril rotmajster Rezső Nagy“.

- 634. Popolník zo šrapnelového náboja
- 635. Ťažidlo na listy z rozbušky šrapnela
- 636. Pás ruských pechotných nábojov

Ručné práce a ozdobné predmety z dobytých území³⁵

- 675 – 6. Albánska detská čiapka
- 677. „, truhlica
- 678 – 83. „, špička na cigarety
- 684. Strieborný náustok na cigarety
- 685 – 89. Tkaná albánska šatka na hlavu
- 690. Prikrývka na kolísku z Albánska
- 691 – 694. Zlatom vyšívaná turecko-albánska šatka
- 695. „, hodvábna turecká šatka
- 696. Albánsky zlatý ženský kabát
- 697. „, „, vyšívaná kabelka
- 698. Turecký turban
- 699. Ruský samovar z Brest-Litowska
- 700. Obraz svätého Mikuláša z ruského kostola

Fotografie

Vystavených je približne 500 ks fotografií. Na každej fotografii je jej vysvetľujúci popis.

Podmienky predaja

Vo veci ceny obrazov na predaj sa vždy možno informovať u službukonajúceho dôstojníka.

Pri kúpe obrazu treba zaplatiť 25 % predajnej ceny, zostávajúcu sumu po uzavretí výstavy, kedy zároveň obraz prejde do vlastníctva kupujúceho.

Vystavené fotografie sú všetky na predaj a dajú sa objednať v akomkoľvek množstve.

Suma plynúca z predaných obrazov a fotografií rozšíri náš fond vdov a sirôt.

³⁵ Číslovanie z neznámych príčin, podobne ako v predchádzajúcom prípade, pokračuje predmetom označeným číslom 675.